

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2020 жылғы « 3 » қыркүйектегі
№ 381 бұйрығына 3- қосымша

Қазақстан Республикасы
Білім және ғылым министрінің
2020 жылғы «13» тамыздағы
№ 345 бұйрығына 4-қосымша

Коронавирустық инфекцияның таралуына жол бермеуге байланысты шектеу шаралары кезеңінде жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдарының оқу процесін ұйымдастыру жөніндегі әдістемелік ұсынымдар

1-тарау. Жалпы ережелер.

1. Осы 2020-2021 оқу жылында жоғары оқу орындарының оқу процесін ұйымдастыру жөніндегі әдістемелік ұсынымдар (бұдан әрі – Ұсынымдар) жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдарының (бұдан әрі- ЖЖОКБҰ) басшыларына, ЖЖОКБҰ құрылымдық бөлімшелерінің басшыларына, білім беру бағдарламаларының басшыларына, профессорлық – оқытушылар құрамына (бұдан әрі-ПОҚ) 2020-2021 оқу жылында ЖЖОКБҰ - ның білім беру процесін тиімді ұйымдастыру және академиялық саясатын іске асыру мақсатында көмекші құрал ретінде әзірленген.

2. COVID-19 белсенділігі жағдайында жаңа оқу жылында ЖЖОКБҰ келесі бағыттар бойынша ұйымдастырушылық іс-шараларды жүзеге асыруды қамтамасыз етеді:

1) ЖЖОКБҰ-ның оқу корпустары мен жатақханаларында санитариялық-эпидемиологиялық режимді (бұдан әрі – СЭР) қамтамасыз ету;

2) барлық қызметкерлер мен білім алушыларды СЭР-мен қамтамасыз ету регламентімен таныстыру;

3) білім беру қызметін карантин жағдайын ескере отырып ұйымдастыру;

4) АКТ қолданумен жұмыс дағдыларын үйрену үшін ПОҚ біліктілігін арттыру;

5) жеке білім беру контентін (онлайн курстарды) әртүрлі білім беру платформаларында барлық деңгейлер бойынша әзірлеу;

6) Сапаны қамтамасыз ету саясаты мәнмәтініндегі оқу сапасының мониторингін жүргізу;

7) академиялық адалдық қағидаларын сақтау,

8) аралық және қорытынды аттестаттау өткізу рәсімдерінің прокторинг жүйесін қамтамасыз ету;

9) университет қызметін техникалық жарақтау, қашықтықтан және аралас оқыту форматтарының талаптарына сәйкес құжат айналымы мен коммуникацияларды, оқу процесін ұйымдастыру (электронды құжат айналымы,

электронды кесте, электронды кітапхана және т.б.)

3. ЖЖОКБҰ-ға өзінің Даму стратегиясын, Академиялық саясатты, сондай-ақ жаңа оқу жылына білім беру процесін ұйымдастыру форматын жаңарту ұсынылады.

4. Әрбір нақты өңірдегі санитариялық-эпидемиологиялық жағдайды ескере отырып және белгілі әкімшіліктік-аумақтық бірліктің бас санитариялық дәрігерінің шешімдері негізінде ЖЖОКБҰ СЭР-дің әртүрлі деңгейлерін қамтамасыз етеді.

5. Карантин кезінде білім беру процесі келесі форматта ұйымдастырылуы мүмкін:

- 1) қашықтықтан оқыту;
- 2) аралас оқыту.

6. Қашықтықтан оқыту - педагог қызметкерлер мен білім алушылардың өзара және педагогикалық, сондай-ақ ақпараттық және телекоммуникациялық технологияларды пайдалана отырып оқыту құралдарымен өзара іс-қимылының уақыт пен кеңістікте мақсатты түрде ұйымдастырылған және келісілген процесі.

7. Аралас оқыту - бұл ЖЖОКБҰ-ның білім беру порталында орналастырылған арнайы электрондық оқу материалдарын пайдаланатын дәстүрлі күндізгі оқытуды онлайн оқытумен ұштастыру негізінде білім беру процесін ұйымдастыру.

8. Осы Ұсынымдардың мақсаты – карантин жағдайында қашықтықтан немесе аралас оқыту форматында білім беру процесін ұйымдастыруда ЖЖОКБҰ мен ПОҚ-ға әдістемелік көмек көрсету.

9. Осы Ұсынымдар келесі міндеттерді шешуге бағытталған:

1) ЖЖОКБҰ-ның білім беру процесін қашықтықтан оқыту форматында ұйымдастыру және оның сапасын қамтамасыз ету;

2) ЖЖОКБҰ-ның оқу корпусарында, жатақханаларында және аумағында санитариялық-эпидемиологиялық режимді қамтамасыз ету;

3) оқыту технологияларын/әдістерін қолдану бойынша ұсынымдар: төңкерілген оқыту, онлайн-курс, аралас (белсенді емес) курс, аралас (интерактивті), интерактивті онлайн курс;

4) кәсіби тәжірибелер мен теориялық оқытудың барлық түрлерін біріктіру;

5) ЖЖОКБҰ-ның жеке курстарын онлайн платформаларда әзірлеу;

6) қашықтықтан оқыту форматында аралық және қорытынды аттестаттау кезінде прокторинг жүйесімен қамтамасыз ету;

7) білім алушылардың білім беру бағдарламасының контенті арқылы цифрлық дағдыларын қалыптастыру;

8) ЖЖОКБҰ-да көпшіліктік ашық онлайн-курстарды қолдану есебінен аралас оқытуды енгізу;

9) онлайн-курстарды қолдана отырып, желілік білім беру бағдарламаларын іске асыруда ЖЖОКБҰ-мен өзара іс-қимылды кеңейту.

10. Осы Ұсынымдарда келесі терминдер мен анықтамалар қолданылады:

1) қашықтықтан білім беру технологиялары (ҚБТ) – білім алушы мен педагогтың жанама (қашықтықта) немесе толық емес жанама өзара іс-қимылы кезінде ақпараттық-коммуникациялық технологиялар мен телекоммуникациялық құралдарды қолдана отырып жүзеге асырылатын оқыту;

2) төңкерілген оқыту - бұл оқыту моделі, онда оқытушы онлайн режимінде өз бетінше оқуға арналған дәріс материалын ұсынады, ал күндізгі сабақта материал практикалық шоғырландырылады. Білім алушылар өз бетінше бейне дәрістер арқылы білім алады және өзін-өзі тексеруге арналған тест тапсырмаларын орындайды. Материалды өз бетінше зерделегеннен кейін күндізгі сабақтарда білім алушылар дәрістердің мазмұнын талқылап, үйде алған білімдерін іс жүзінде қолдана алады, оқытушыдан кеңес ала алады;

3) білім беру порталы - ҚБТ бойынша білім беру процесін ұйымдастыруға мүмкіндік беретін әкімшілік-академиялық және оқу-әдістемелік ақпаратты қамтитын, Интернет ақпараттық ресурстары мен сервистерінің жүйелік-ұйымдастырылған, өзара байланысты жиынтығы;

4) жаппай ашық онлайн курс (бұдан әрі – ХОК) – электрондық оқыту технологияларын қолданумен және Интернет арқылы ашық қолжетімділікпен жаппай интерактивті қатысумен оқыту курсы;

5) онлайн прокторинг – жеке тұлғаны тексеру және онлайн-емтихандардың нәтижелерін растау жүйесі;

6) цифрлық білім беру ресурстары (бұдан әрі – ЦБР) – бұл интерактивті нысанда оқытуды қамтамасыз ететін оқытылатын пәндер және (немесе) модульдер бойынша дидактикалық материалдар: фотосуреттер, бейнефрагменттер, статикалық және динамикалық модельдер, виртуалды шындық және интерактивті модельдеу объектілері, дыбыс жазбалары және өзге де цифрлық оқу материалдары;

7) оқытуды басқару жүйесі (LMS) - электрондық оқытуды, виртуалды сыныптар мен онлайн-курстарды қоса алғанда, барлық оқу іс-шараларын жоспарлау, өткізу және басқару үшін жоғары деңгейлі, стратегиялық шешім;

8) синхронды оқыту - тыңдаушылар мен оқытушылар арасындағы өзара іс-қимыл нақты уақыт режимінде өтетін онлайн-оқытудың бір түрі. Тыңдаушылар ақпарат ала алады, онымен өз бетінше немесе топтарда жұмыс істей алады, оны кез келген жерден барлық уақыт аралығында басқа қатысушылармен және оқытушылармен талқылай алады;

9) асинхронды оқыту - білім мен дағдыларды беру процесі белгілі бір орын мен уақытқа байланысты емес оқыту форматы;

10) геймификация (игрификация) - онлайн-оқыту процестеріне ойын маңыздылығын беру, оның әдістері оқытуды ережелермен, рөлдермен, виртуалды марапаттармен, миссиялармен, ойын мақсатына жету үшін мағыналы таңдау жасау мүмкіндігімен қызықты ойын процесіне айналдырады.

2-тарау. Қашықтықтан оқытуды ұйымдастырудың халықаралық тәжірибесі

11. COVID-19 пандемиясы жағдайында бүкіл әлем бойынша ЖЖОКБҰ қашықтықтан оқытуды ұйымдастыру бойынша шаралар қабылдады.

12. АҚШ-та қашықтықтан оқытудың бірыңғай форматы жоқ, әрбір оқытушы форматты өз бетімен таңдайды. Дәрістің ең кең таралған түрлері: (1) course capture (оқытушы камерамен жабдықталған аудиторияда дәріс оқиды және осыдан кейін дәріс жазбасы жүйеге салынады), (2) Zoom –да бейнелі дәріс

(білім алушылар чатта немесе дауыспен сұрақтар қоя алады), (3) білім алушылардың оқытушысыз материалдарды өз бетімен игеруі.

АҚШ университеттері оқу процесін ұйымдастыру нысандары мен оқыту түрлерін өз бетімен анықтайды, оңтайлы әлеуметтік қашықтық үшін кестелерді қайта қарастырады және қажеттілік болғанда карантин режимін белгілейді.

АҚШ-тың ЖОО-да оқытуды ұйымдастыру сатылары:

1) 1-саты қашықтықтағы әдістер көмегімен толығымен ұсынылатын/жеткізілетін кез келген сыныпқа, оқиғаға, кездесуге немесе жиналысқа жатады. 1-саты – бұл барлық оқыту мақсаттары түрлі қашықтықтан оқыту әдістерінің көмегімен қол жеткізілетін және бағаланатын курс. Қолданылатын қашықтық әдістері синхронды және/немесе асинхронды болады;

2) 2-саты гибридтік модальділік арқылы – қашықтықта және тікелей жақындықта өткізу дұрыс болатын кез келген сыныпқа, оқиғаға, кездесуге немесе жиналысқа жатады. 2-саты – бұл қашықтықтан оқыту көмегімен барлық оқу мақсаттарына қол жеткізілетін және бағаланатын курс; алайда білім алушылар мен оқытушы арасында көзбе-көз өзара әрекет ету арқылы кейбір оқу мақсаттарына қол жеткізуге артықшылық беріледі. Мысалы, зертханалық курстар; клиникалық тәжірибе;

3) 3-саты - жеткізу көзбе-көз өзара әрекетті талап ететін кез келген сыныпқа, оқиғаға, кездесуге немесе жиналысқа жатады. Бұл барлық оқу мақсаттары оқу орнында оқытудың түрлі әдістемелерінің көмегімен ғана қол жеткізілетін және бағаланатын курс.

13. Ұлыбританияда шағын топтарда дәстүрлі күндізгі оқыту және пандемиядан туындаған бірқатар себептер бойынша елге келу мүмкіндігі болмаған жағдайда – аралас оқыту ұсынылады.

Кембридж университеті барлық дәрістерді онлайн-форматқа көшіру туралы шешім қабылдады. Сабақтарды күндізгі өткізу әлеуметтік қашықтықтандыру қағидаларын сақтау кезінде білім алушылардың тек шағын топтары үшін рұқсат беріледі.

14. Канада ЖОО-да оқу жылын шағын курстардан, семинарлардан, зертхана сабақтары мен кампустағы оқытудан тұратын аралас оқытумен, ал ірілерін – қашықтық курстарымен және дәрістерімен үйлестіретін аралас оқытумен ұйымдастыру жоспарланған. Бұл үшін оқытушыларды онлайн-оқытуда қолдайтын веб-сайт құрылған. Кампус аумағында зерттеулер өткізу кампус аумағындағы ресурстарға мұқтаж және осы жұмысты қашықтан орындай алмайтындармен шектелген. Оқытушылар мен қызметкерлердің көпшілігі қашықтықтан жұмыс істейді.

15. Қытайда ЖОО-лар барлық сабақтарды ClassIn, Canvas электронды платформалары және ЖОО веб-сайты арқылы онлайн-форматқа көшірді. Бұл ретте ПОҚ дәрістерді оқудың бірнеше мүмкіндіктеріне ие болады: (1) live режиміндегі дәрістер, (2) алдын ала жазылған дәрістер, (3) вебинарлар, (4) жаппай ашық онлайн-курстар (КАОК). Материалдар ЖОО-ның веб-сайтына жүктеледі. Кейбір ЖОО-лар психологиялық онлайн-қолдау, дипломдық жұмысты онлайн-басқару, жұмысқа орналасу бойынша онлайн-кеңес беру және басқа электронды қызметтер көрсетіледі. ПОҚ және студенттер күніне 16 сағат жұмыс істейтін чатқа қол жеткізе алады, онда олар сұрақтар қойып, көмек сұрай

алады.

16. Аустралияда университеттер білім алушыларға оқуда көп икемділік беретін алдын ала жазылған дәрістер қолданылады. Білім алушылардың өздері өздеріне қызықты дәрісті таңдап, оқу контентін басқаруға құқылы. Сондай-ақ алдын ала жазылған дәрістер бөліктерге бөлінеді. Білім алушыларға барлық дәрісті тыңдау міндетті емес, оның орнына ол секциялар бойынша навигацияны қолдана алады. Жалпы бұл әдіс білім алушыларға өте қолайлы, себебі олардың Интернет жылдамдығына тәуелділігі азаяды және болашақта материалды қайталауға арналған ресурсы болады.

17. *Малайзия* Жоғары білім министрлігі онлайн оқуға 31 желтоқсанға дейін толығымен өту туралы шешім қабылдаған. Келесі білім алушылар санаты ол тізімге кірмейді: 1) магистранттар/докторанттар, оларға зертханаларда, шеберханаларда, дизайн-студияларда қатысу қажеттілігімен негізделген зерттеуді жалғастыру қажет және бұған рұқсат бар (мемлекеттік және жекеменшік ЖОО); 2) университетте оқуын тәмәмдау үшін клиникалық жұмыстарды, тәжірибелік тапсырмаларды, дизайн студияларында жұмыстар жүргізуі қажет түлектерге кампуста өткізуге рұқсат берілді, сондай-ақ техникалық мүмкіндіктері жоқтарға да көрсетілген жұмыстарды өткізу үшін кампусқа оралуға болады; 3) ерекше қажеттіліктері бар білім алушылар.

18. Қазақстан Республикасының ЖЖОКБҰ академиялық және басқарушылық дербестік шеңберінде жинақталған әлемдік оң тәжірибені пайдалана отырып және осы Ұсынымдарды басшылыққа ала отырып, СЭР-ді сақтай отырып, оқу процесін оңтайлы ұйымдастыру туралы дербес шешім қабылдай алады.

3 тарау. Қашықтықтан оқыту технологияларын пайдалана отырып оқытуды нормативтік құқықтық қамтамасыз ету

19. ЖЖОКБҰ-да қашықтықтан оқыту келесі нормативтік құқықтық құжаттарға сәйкес жүзеге асырылады:

1) «Білім туралы» Қазақстан Республикасының 2007 жылғы 27 шілдедегі № 319-III Заңы;

2) «Қазақстан Республикасының 2025 жылға дейінгі Стратегиялық даму жоспарын бекіту және Қазақстан Республикасы Президентінің кейбір жарлықтарының күші жойылды деп тану туралы» Қазақстан Республикасы Президентінің 2018 жылғы 15 ақпандағы № 636 Жарлығы;

3) «Қазақстан Республикасында білім беруді және ғылымды дамытудың 2020 – 2025 жылдарға арналған мемлекеттік бағдарламасын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2019 жылғы 27 желтоқсандағы № 988 қаулысы;

4) «Білім берудің барлық деңгейінің мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандарттарын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2018 жылғы 31 қазандағы № 604 бұйрығы;

5) «Тиісті үлгідегі білім беру ұйымдары қызметінің үлгілік қағидаларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2018 жылғы 30 қазандағы № 595 бұйрығы;

6) «Оқытудың кредиттік технологиясы бойынша оқу процесін ұйымдастыру қағидаларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2011 жылғы 20 сәуірдегі № 152 бұйрығы;

7) «Қашықтықтан білім беру технологиялар бойынша оқу процесін ұйымдастыру қағидаларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2015 жылғы 20 наурыздағы № 137 бұйрығы;

8) «COVID-19 коронавирусы жұқпалы ауруы пандемиясы кезеңінде қашықтықтан білім беру технологияларына оқу процесінің өтуі кезінде білім беру сапасын қамтамасыз ету бойынша қосымша шаралар туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2020 жылғы 08 сәуірдегі № 135 бұйрығы;

9) «Пандемия кезеңінде білім беру ұйымдарында COVID-19 коронавирусы жұқпалы ауруының таралуына жол бермеу бойынша шараларды күшейту туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2020 жылғы 01 сәуірдегі № 123 бұйрығы (13.04.2020 жылғы толықтырулармен);

10) «Пандемия кезеңінде білім беру ұйымдарында, жетім балалар мен ата-анасының қамқорлығынсыз қалған балаларға арналған ұйымдарда COVID-19 коронавирусы жұқпалы ауруының таралуына жол бермеу бойынша шараларды күшейту туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2020 жылғы 14 наурыздағы № 108 бұйрығы;

11) Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2020 жылғы 04 мамырдағы № 179 бұйрығымен бекітілген COVID-19 коронавирустық инфекция пандемиясы кезеңінде жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдарында аралық және қорытынды аттестаттауды ұйымдастыру жөніндегі әдістемелік ұсынымдар.

4-тарау. 2020-2021 оқу жылында оқыту форматтары

20. Тиісті мемлекеттік органдар шектеу іс-шараларын жүзеге асырған, төтенше жағдай енгізілген, белгілі бір аумақта әлеуметтік, табиғи және техногендік сипаттағы төтенше жағдайлар туындаған жағдайларда білім беру сапасын қамтамасыз ету мақсатында Қазақстан Республикасы Білім беру ұйымдарының жұмысы қашықтықтан/аралас форматта ұйымдастырылуы мүмкін.

Негізінде РОӘК ОӘБ дайындық бағыттары бойынша жұмыс істейтін ЖЖОКБҰ 2020 жылғы 20 тамызға дейін барлық ЖЖОКБҰ-ға өзінің қызмет бағыттары бойынша әдістемелік ұсынымдар әзірлейді және таратады *(дәрістік және практикалық онлайн сабақтарды өткізу форматы, СӨБЖ-ге тапсырма, жеке пәндер мен онлайн виртуалды зертханалар үшін онлайн ресурстар тізбесі бойынша, бағалау әдістері бойынша, емтихандарды өткізу және практикаларды ұйымдастыру тәсілдері бойынша және т.б.)*.

21. ЖЖОКБҰ басшысы коронавирустық инфекция қаупіне байланысты профилактикалық шараларға байланысты, оның ішінде білім беру процесінде онлайн-курстарды және қашықтықтан білім беру технологиялары мен құралдарды (LMS, электронды пошта, мессенджерлер, вебинарлар жүйелері, чаттар және басқалары) қолдануды қарастыратын білім беру процесін

ұйымдастыру туралы бұйрық шығарады.

22. ЖЖОКБҰ алқалы орган шешімімен өзінің Академиялық саясатына тиісті өзгертулер мен толықтырулар енгізеді, өзінің ұйымы, басқа ұйымдар базасында қолжетімді онлайн-курстар, КАОК тізімін бекітеді, формалды және формалды емес оқу нәтижелерін тану қағидасын, академиялық кредиттерді қайта сынақ тәртібін анықтайды, тиісті электронды ақпараттық-білім беру ортасын құру бойынша шаралар қабылдайды.

23. Қашықтықтан оқыту форматына өту кезінде:

1) оқытушы нақты пән бойынша қолдағы бар онлайн курсты қолдану туралы немесе қашықтықтан білім беру технологияларын қолданып сабақтар өткізу туралы шешім қабылдайды;

2) кез келген оқу форматы пәндердің бекітілген оқу жұмыс бағдарламасы (силлабус) шеңберінде жүзеге асырылады;

3) ЖЖОКБҰ ЖОО-ның ресми сайтында немесе ақпараттық жүйесінде онлайн-курстарға білім алушылардың тіркелуінің аяқталу күнін көрсетіп онлайн-курстарды өткізу мерзімдері туралы ақпаратты орналастырады.

24. Вебинар түрінде дәрістер өткізуге немесе оқытушылар бұрын жазған дәрістерге қол жеткізуге рұқсат етіледі.

Онлайн режимде дәрістер өткізу 20 минут көлемінде рұқсат етіледі, бұл ретте білім алушыларға дәрістердің толық мәнмәтіні немесе толық презентациясы беріледі. Онлайн режимдегі дәрістер бекітілген кестеге сәйкес өткізіледі.

25. ЖЖОКБҰ онлайн-курс тыңдаушысы онлайн аттестаттаудан өтетін тұлғаны тексеру технологиясын қолданады.

26. ЖЖОКБҰ екі негізгі модельді қолдана алады:

1) қашықтықтан оқыту форматында сабақтар өткізу;

2) жеке онлайн-курстарды немесе жетекші университеттермен әзірленген онлайн-курстарды қолдану.

Бірінші жағдайда университет жеке курстарын қашықтықтан оқыту форматына ауыстырады (LMS, қолжетімді платформаларды қолдана алады) және білім алушыларға қосылу алгоритмін және пайдалану жөніндегі нұсқаулықтарды, сабақтардың өзекті кестесін ұсынады.

Екінші жағдайда – білім алушыларға меңгеруі тиіс онлайн-курсты (курстарды) ұсынады және білім алушыларға платформаға қосылу алгоритмін ұсынады. Онлайн-курс қашықтықтан оқыту түрінде семинар сабақтарымен және өзіндік жұмыспен қоса беріледі.

Онлайн-курсты меңгеру барысында білім алушы оқитын ЖЖОКБҰ оқытушысы оқу-әдістемелік қолдау көрсетеді, ағымдағы бақылау және аралық аттестаттау өткізеді.

27. Білім алушының жеке деректерін өңдеуге және онлайн-платформасының пайдаланушы келісімінің талаптарын қабылдауға келісімі ЖЖОКБҰ-ның саясатына сәйкес ресімделеді.

28. Сабақтарды қашықтықтан өткізу мүмкін болмаған жағдайда (мамандандырылған жабдықтармен немесе бағдарламалық қамтамасыз етілетін жұмыстарды талап ететін пәндер үшін) мыналар ұсынылады:

1) зертханалық/практикалық жұмыстарын кейінірек мерзімдерге

ауыстыруға қатысты оқу сабақтарының кестесіне (кестеге) өзгерістер енгізу. Мысалы, зертхана сабақтарын 2020-2021 оқу жылының көктем семестрінде ұйымдастыру ұсынылады;

2) қазан мен желтоқсан аралығында Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрлігінің барлық санитариялық-эпидемиологиялық талаптарын сақтай отырып, түрлі ауысымда аз топтармен практикалық пәндерді меңгеруді ұйымдастыру;

3) кампус аумағында аудитория сабақтарын өткізуге 65 жастан асқан тұлғаларды және ауруы бойынша диспансерлік есепте тұрған тұлғаларды тарту ұсынылмайды.

29. Оффлайн оқыту моделі пайдалану уақытында желіден сөндірілген бағдарламалық қамтамасыз ету көмегімен оқытудан тұрады немесе басқаша айтқанда, бұл нақты уақыт режимінде емес, кейбір уақыт аралығы арқылы қашықтықтан оқыту процесінде екі немесе одан көп қатысушылардың өзара әрекет.

30. Синхронды (бір уақытта) оқыту моделі оқытушының бекітілген кестесіне сәйкес платформалар арқылы академиялық топтарға (дүрмектерге) арналған видеоконференцияларын немесе вебинарларды ұйымдастыру арқылы іске асырылады. Білім алушылар осы шараға міндетті түрде қосылады және оған белсенді қатысады.

31. Асинхронды (түрлі уақытта) оқыту моделі білім ұйымдарының LMS, және басқа білім платформаларын; LMS, электронды корпоративтік пошталарды қолдану арқылы қамтамасыз етіледі.

Асинхронды жұмыс түрін қолдану кезінде топ мүшелері мен оқытушы ұзақ уақыт бойы түрлі уақытта жұмыс істейді. Жұмыстың негізгі платформасы - білім ұйымының LMS-і. LMS-тегі пәндердің тиісті тарауларында орналасқан тапсырмаларды уақытылы және айқын орындау керек. Білім алушылар тексеруге арналған орындалған тапсырмаларды тексеруге (Word, Excel файлдары немесе сканкөшірмелер, скриншоттар, суреттер және басқалары түрінде) келудің ағымдағы бақылауын және үлгерімділіктің ағымдағы бақылауын жүзеге асыруға үнемі жүктеуді орындауға міндетті.

Қажеттілік болғанда оқытушы пән бойынша қашықтықтан беруді ұйымдастыра алады. Оқытушы сонымен бірге платформаларда жалпы қолжетімділікте орналасқан курстарды (курс бөліктерін); аралас оқыту түрін қолданып басқа білім ұйымдарын қолдана алады.

32. Blended Learning (аралас оқыту түрі) – бұл аудиторияда оқыту мен электронды қашықтағы ортада заманауи оқыту технологиясын қатар қолдануға мүмкіндік беретін оқытуды ерекше ұйымдастыру. blended-learning деп аталатын оқыту тұжырымдамасы жалпы оқудың элеуметтік аспектілерімен электронды оқу түрлерінің тиімділігі мен жеделдігін біріктіреді.

5-тарау. Білім беру қызметін ұйымдастыруға қойылатын талаптар

33. COVID – 19 пандемиясымен негізделген карантин жағдайында, ЖЖОКБҰ-да білім беру қызметін ұйымдастыру санитариялық-

эпидемиологиялық режимнің (бұдан әрі - СЭР) алдын алу және қамтамасыз ету шараларын, оқу процесін ұйымдастыруға жалпы талаптарды, қашықтықтан оқытудың толық форматына өту кезінде, аралас оқыту форматына өту кезінде, дәстүрлі күндізгі оқуды сақтау кезінде оқу процесін ұйымдастыруға қойылатын талаптарды, онлайн-курстарға, оқытушының дайындық деңгейіне, ерекше білім беру қажеттіліктері бар білім алушыларға қашықтықтан оқыту технологиясын қолданып оқуға қолжетімділігін қамтамасыз етуге қойылатын талаптарды сақтаумен жүзеге асырылады.

34. СЭР алдын алу және қамтамасыз ету шараларын іске асыру мақсатында ЖЖОКБҰ өз бетімен СЭР қамтамасыз ету регламентін әзірлейді, барлық қызметкерлері мен білім алушыларды ақпараттандырады (сайтта орналастыру, түсіндіру және ұйымдастырушылық кездесулер, инфографика) және білім алушылар мен қызметкерлердің оны сақтауын қамтамасыз етеді.

35. ЖЖОКБҰ оқу корпустарында, жатақханалар мен ЖОО аумақтарында СЭР қамтамасыз ету бойынша шаралар қабылдайды (байланыссыз термометрлермен, антисептиктері бар санитайзерлермен міндетті түрде жарақтау және мүмкіндігінше техникалық қауіпсіздікті сақтап дезинфекциялаушы тоннельдерді орнату).

36. СЭР сақтау мақсатында ЖЖОКБҰ-ның оқу процесінде ұсынылады:

1) қоғамдық іс-шараларды өткізбеу және адамдардың жиналу ықтималдығын жою;

2) сабақ кестесін жасау кезінде: аудитория толымдылығын (әлеуметтік қашықтандыру – 1 ш.м.-ге 1 адамнан, зертханаларда 5 ш.м.) ескеру; онлайн сабақтар кестесін жасау кезінде желінің өткізу қабілеттілігін, серверлік жабдықтар сипаттамасын; видеосерверге бір уақытта максималды қосылу кезінде жүктемелерді ескеру; сабақтар кестесі білім алушыларға онлайн форматында қолжетімді болуы тиіс;

3) аудиториялық сабақтар ұзақтығын СӨБЖ сағаттарын бір уақытта ұлғайтып 40 минутқа дейін қысқарту; СЭР ескере отырып зертхана сабақтарының кестесін жоспарлау (әлеуметтік қашықтандыруды қамтамасыз ету, сабақтар арасында жабдықтарды дезинфекциялап өңдеу);

4) түрлі академиялық топтардың үзілісте шоғырланбауын қамтамасыз ету үшін жылжымалы үзіліс кестесін айқындау (Мысалы, бір топтың сабағының басталуы сағат 9.00, екінші топ 9.15). Кестеде аудиторияның санитариялық өңдеуін өткізу, ауаны зарарсыздандыру және желдету үшін оқу сабақтарының арасындағы үзілісті кемінде 20-25 минутқа қарастыру;

5) оқу сабақтары уақытында дәліз бен демалыс орындарының желдетілуін жүзеге асыру;

6) көпшілікпен қолданылатын жабдықтардың беттеріне үнемі дезинфекция жасау;

7) тамақтану орындарында, кітапханалар мен білім алушылардың басқа да келетін орындарында СЭР сақталуын қамтамасыз ету;

8) оқу процесінде қолданылатын жұмыс орындарында, зертханаларда мөлдір қалқаншалар орнату қарастырылсын (қажеттілігінше);

9) білім алушылардың спорт залда 1 ш.м.-ге адамнан әлеуметтік қашықтандырылу есебімен табылуын қамтамасыз ету, бұл ретте залдың

толымдылығы 40%-дан аспауы керек;

10) жатақханаларда орын бөлуді СЭР ескере отырып жүзеге асыру (қашықтандыру, дезинфекциялаушы құралдармен үнемі өңдеу, және т.б.);

11) ЖЖОКБҰ ғимараттары мен аумақтарын жаңадан тазалау стандарттарын қолдану мүмкіндігін қарастыру (ОҮ, ОТҮ жұмыс кестелерін қарастыру және тиімді әлеуметтік қашықтандыру үшін оқыту);

12) денсаулығы мен жасының жағдайы бойынша тәуекел тобына жататын қызметкерлердің денсаулығына байланысты факторларды ескеру;

13) электронды құжат айналысы, электронды кесте, электронды кітапхана жүйесін енгізуді және қолдануды қарастыру.

37. Оқу процесін ұйымдастыру келесі жалпы талаптардың сақталуымен жүзеге асырылады:

1) Жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарттары;

2) Оқытудың кредиттік технологиялары бойынша оқу процесін ұйымдастыру қағидалары;

3) Сапаны қамтамасыз ету бойынша саясат;

4) Академиялық адалдық қағидалары;

5) ақпараттық қауіпсіздікті қамтамасыз ету бойынша;

6) білім беру ортасын басқарудың LMS бар болуы;

7) қашықтықтан оқыту платформасының бар болуы.

38. Білім беру қызметтерін көрсету туралы шартта білім алушылардың қажеттілік жағдайында қашықтықтан оқыту форматына өтуінің техникалық дайындығы болуын міндеттейтін тармақты қарастыру ұсынылады.

39. Келесі білім салалары бойынша толық қашықтықтан оқыту форматына көшіру ұсынылады:

- Педагогика ғылымдары («Дене шынықтыру мұғалімдерін даярлаудан» басқа);

- Гуманитарлық ғылымдары;

- Тілдер және әдебиет;

- Әлеуметтік ғылымдар, журналистика және ақпарат;

- Бизнес, басқару және құқық;

- Ақпараттық-коммуникативтік технологиялар;

- Қызметтер (көлік қызметтерінен басқа).

Кадрларды даярлаудың мынадай бағыттары бойынша әлеуметтік қашықтықты және күшейтілген санитарлық шараларды сақтай отырып, күндізгі форматта зертханалық, практикалық және студиялық сабақтарды өткізуге болады:

- Педагогика ғылымдары («Дене шынықтыру мұғалімдерін даярлау»);

- Өнер;

- Жаратылыстану ғылымдары, математика және статистика;

- Инженерлік, өңдеуші және құрылыс салалары;

- Ауыл шаруашылығы және биоресурстар;

- Ветеринария;

- Қызметтер (Көлік қызметтері);

- Денсаулық сақтау.

40. Қашықтықтан оқытудың толық форматына көшу кезінде ЖЖОКБҰ оқу процесін ұйымдастыру барысында мыналар үшін жағдай жасайды:

1) виртуалды (онлайн) Тіркеуші кеңсесінің, виртуалды Деканаттың, виртуалды Ректораттың жұмыс істеуі;

2) Цифрлық офицерлерді, цифрлық еріктілерді тарту;

3) ҚББ режимінде оқу сабақтарын өткізуді толассыз ұйымдастыру үшін ЖЖОКБҰ-да қажетті ІТ-инфрақұрылымын құру: тұрақты желілік қосылыстардың, серверлік жабдықтардың, ДСЖ болуы, киберқауіпсіздік жүйесінің жұмыс істеуі;

4) өзара интеграцияланған бір немесе бірнеше платформаларды қолданып оқу процесін басқару функционалын толық жабу арқылы ЖЖОКБҰ LMS және ҚББТ платформасының жұмыс істеуін қамтамасыз ету;

5) сапалы контенттің (онлайн курстардың, кейстердің және т.б.) болуы және оқу контентінің бақылауын талап ететін электронды кітапхана ресурстарымен қамтамасыз ету;

6) білім алушыларға қажетті оқу контентін толық көлемде ұсыну және бақылау іс-шараларының салмақтық коэффициентін баптау мүмкіндігімен электронды журналының жұмыс істеуі;

7) оқытушылардың АКТ - құзіреттілігін арттыру, жеке онлайн курстарды, электронды кейстерді әзірлеу ептілігін, білім алушылардың оқу жетістіктерін өлшемшарттық бағалауын қолдану дағдыларын дамыту;

8) оқытушымен силлабуста ұсынылған түрлі типтегі оқытушы сервистер мен платформаларды қолданумен теоретикалық оқытуды ұйымдастыру (онлайн курстар, асинхронды байланыстар, білім алушыларға қолайлы уақыт, не кесте бойынша онлайн сабақтарды ұйымдастыру);

9) зертханалық, практикалық сабақтар кесте бойынша не кез келген уақытта меңгеру мүмкіндігімен қашықтық форматында өткізіледі. Зертханалық жабдықтардың болуы қажет білім беру бағдарламалары үшін симуляторларды, виртуалды зертханаларды, толықтырылған және виртуалды шынайылық бағдарламаларын, кейстерді қолдану ұсынылады;

10) даярлау бағытына және өту орнына байланысты дәстүрлі, қашықтықтан, аралас және т.б. сияқты түрлі форматта кәсіби тәжірибені іске асыру.

11) 1-курс студенттері үшін қыркүйекте қашықтықтан оқыту форматында бағдарлы кезеңнің 2 – 4 аптасын мынадай мақсатпен өткізу ұсынылады:

- ЖЖОКБҰ академиялық саясатына ЖЖОКБҰ-да оқыту және бағалау саясатына бейімдеу және таныстыру;

- ЖЖОКБҰ жүйесіне логин мен пароль алу, тіркелу;

- білім беру қызметтерін алу шартын жасау;

- әдвайзермен танысу;

- ЖОБ тіркеу/ жазулар және қалыптастыру;

- СЭР қамтамасыз ету регламентін орындау бойынша нұсқау.

Сонымен бірге келесі жұмыстар бойынша оқыту үшін:

- электронды кітапханамен;

- LMS-те және ҚББТ платформаларында;

- нақты уақытта видеобайланысты қолдайтын платформаларда;

- аралық және қорытынды аттестаттау өткізу рәсімдерінің прокторинг жүйесінде;

- ЖОО жастар ұйымының жұмысымен танысу және осы ұйымдарға кіру;

Басқа қалалық білім алушылардың күндізгі форматта өткізу кезінде келу мүмкін болмаған жағдайда олар үшін осы сабақтарды қашықтықтан өткізу ұсынылады.

13) 1-курс магистранттары мен докторанттары үшін оқыту жүйесіне бейімделу және танысу (9-тармақшаны қараңыз), сонымен бірге ғылыми зерттеу траекториясын анықтау, ғылыми жетекшіні таңдау және онымен танысу, жеке жұмыс жоспарын толтыру үшін қыркүйек айында 1 – 2 апта күндізгі сабақтарды өткізу ұсынылады.

14) магистранттар мен докторанттардың машықтануын басқа академиялық кезеңге ауыстыру не қашықтық форматында ұйымдастыру;

15) магистранттар мен докторанттардың ғылыми-зерттеу жұмысын жеке кесте бойынша қашықтықтан немесе СЭР ескере отырып зертханаларда ұйымдастыру;

16) Денсаулық сақтау саласындағы білім алушыларды практикалық даярлау «Медициналық және фармацевтикалық мамандықтар бойынша МЖБС бекіту туралы» толықтырулармен және өзгерістермен ҚР Денсаулық сақтау министрінің 2020 жылғы 21 ақпандағы № 647 бұйрығына сәйкес денсаулық сақтау саласындағы уәкілетті органмен реттеледі.

17) Университеттің қашықтықтан оқыту форматына дайындығы курстарға, білім алушыларды тексеруге және прокторингке, сыбайлас жемқорлық тәуекелдерінің картасына, телекоммуникация желілеріне, техникалық жарақтауға, университеттің LMS-не, «ЖЖОКБҰ-ның қашықтықтан оқыту форматына дайындығы» чек-парағына қойылатын талаптар өлшемшарттарына сәйкес анықталады.

41. Аралас формат деп аталатын қашықтықтан оқытудың ішінара форматы кезінде оқу процесін ұйымдастыру барысында 41-тармақтың 1-10) тармақшасының орындалуы үшін жағдайлар жасалады.

ЖЖОКБҰ онлайн және оффлайн сабақтары үлесінің арақатынасын курстардың мазмұны мен ерекшелігіне байланысты өзі таңдайды.

Академиялық дербестік шеңберінде ЖЖОКБҰ-да аралас оқыту форматын іске асыру кезінде оқу пәндерін кемінде 30% дәстүрлі форматта оқытуды ұйымдастыруға рұқсат беріледі. Дәстүрлі форматта модуль форматындағы зертхана/студиялық сабақтар қазан айынан бастап (Өнер; Жаратылыстану ғылымдары, математика және статистика; Инженерлік, өндіруші және құрылыс салалары; Ауыл шаруашылығы және биоресурстар; Ветеринария; Қызметтер (Көлік қызметтері); Денсаулық сақтау бағыттары үшін) зертхана сабақтарын университет кампустарында өткізуге болады.

ЖЖОКБҰ-на сонымен бірге «ішкі академиялық мобильділік терезесін» жоспарлауға рұқсат беріледі, яғни басқа ЖЖОКБҰ-да білім алушыларға онлайн-режимде жеке оқу пәндерін немесе зертхана сабақтарын оқуды ұйымдастыруға рұқсат беріледі.

42. Қашықтықтан оқыту форматына толық немесе ішінара өту жағдайында ЖЖОКБҰ оқытушылары АКТ-құзыреттіліктерін, педагогикалық

технологияларды және цифрлық білім берудегі жұмыстардың әдістемелік құралдарын білуі тиіс.

43. ЖЖОКБҰ біліктілік талаптарын белгілейді, ПОҚ аталмыш талаптарға сәйкестігіне үнемі бақылау өткізеді және ПОҚ АКТ-құзыреттіліктері саласында даярлауды және біліктілігін арттыруды қамтамасыз етеді:

1) педагогикалық даярлау: электронды білім беретін контентті/ресурстарды әзірлеуге және жасауға қойылатын талаптарды білу;

2) әдістемелік даярлау; инновациялық әдістемелерді және білім беру технологияларын (жобалық оқыту, оқытуды геймификациялау, төңкерілген оқыту, аралас оқыту және басқалары) меңгеру; жеке онлайн курстарын әзірлеудің әдістемелік амалдарын меңгеру; зерттеушілік құзыреттер (өз қызметін зерттеу, оны талдау және жетілдіру қабілеті); СӨБЖ тиімді ұйымдастыру, ӨБЖ-ға ынталандыру дағдыларын меңгеру;

3) ақпараттық технологиялармен жұмыс істеу дағдылары: АКТ-құзыреттерінің болуы; жеке онлайн курстарды әзірлей білу; симуляторларды, виртуалды зертханаларды, оқытылатын пәндер бейіні бойынша VR-жүйелерін қолдана білу; нақты уақытта бейнебайланысты қолдайтын платформаларды қолдана білу; білім беру ортасын басқару жүйелерін (Learning Environment) білу.

ЖЖОКБҰ-да 2020 жылғы 20-28 тамыз аралығында ПОҚ және персоналдың біліктіліктерін арттыру курстарын өткізу ұсынылады.

44. ЖЖОКБҰ ерекше білім беру қажеттіліктері бар білім алушылар үшін қашықтықтан оқыту технологияларын қолданумен оқыту қолжетімділігін мынадай жолдармен қамтамасыз етеді:

1) оқытудың жеке білім беру траекториялары мен оқу жоспарларын қолдану;

2) бейнеоматериалдар контентіне субтитрларды, сурдоаудармаларды енгізу және өзге де инклюзия құралдарын қолдану;

3) арнайы бағдарламалық қамтамасыз етуді құру немесе енгізу;

4) бейімделген цифрлық ресурстарды іріктеу немесе әзірлеу;

5) сараланған оқу тапсырмаларын қолдану.

6-тарау. Білім беру платформалары мен электронды ресурстарды қолдану

45. ЖЖОКБҰ-ға пайдаланушылар арасында кең таралған және қашықтықтан оқытуды қолдайтын мультитілдік интерфейсі болатын оқыту процесін қолдауға бағытталған білім беру платформаларын және электронды ресурстарды қолдану ұсынылады.

46. LMS түрлі форматтағы электронды оқу материалын орналастыруға, оқу материалына қолжетімділікті ұйымдастыруға және беруге, материалдарды меңгеру және тапсырмаларды орындау барысын бақылауды жүзеге асыруға, желілік байланыс құралдарымен оқу процесінің қатысушыларының өзара әрекетін ұйымдастыруға мүмкіндік береді.

Оқу контентіне қойылатын талаптарды (контент сапасын бағалау өлшемшарттары, еңбек шығындарын анықтау өлшемшарттары, құрылымға және ресімдеуге қойылатын талаптар) ресми бекіту және ЖЖОКБҰ-ның сайтында

немесе ақпараттық жүйеде жариялау ұсынылады.

47. ЖЖОКБҰ білім алушыларға дәріс материалдарынан, семинар/практикалық және / немесе зертхана тапсырмаларынан, өзіндік жұмыс тапсырмаларынан тұратын оқу материалдарына еркін қолжетімділікті қамтамасыз ету арқылы оқу материалдарын LMS-ке орналастырады.

LMS-ке қосымша электронды оқу басылымдары, презентациялар, бейнедәрістер, бейнеороликтер, аудиожазбалар, анимациялар, суреттер, сызбалар, нобайлар, фотографиялар, электронды ресурстарға сілтемелер орналасуы мүмкін.

48. КАОК платформасы білім алушылар мен оқытушылар арасында өзара әрекетті, сонымен бірге жедел тестілер мен тапсырмалар түрінде тікелей кері байланысты қолдайтын әлемеуметтік желілердегі пікірталастармен немесе пайдалану форумдарымен интерактивті материалдарды ұсынады.

49. ЖЖОКБҰ-на ресурстарды қашықтағы курстарды және КАОК әзірлеу, электронды ресурстарды ұйымдастыру үшін ЖОО аралық келісімдерді, сонымен бірге КАОК платформасымен пайдаланушылық келісімін жасау кезінде бірлесіп қолдану ұсынылады. ЖЖОКБҰ КАОК платформаларын оқу процесінде бірнеше тәсілдермен қолдана алады:

1) КАОК материалдарының оқытылатын оқу пәнінің силлабусына ішінара сәйкестігі жағдайында, КАОК материалдарын оқытушының басшылығымен оқу процесінде қолдануға болады;

2) КАОК материалдары мазмұнының оқытылатын пәндер силлабусына толық сәйкестігі жағдайында, білім алушылардың КАОК платформасының курсына сәтті өтуі туралы сертификат негізінде академиялық кредиттердің қайта сынағы ықтимал;

3) КАОК оқыту нәтижелерінің ЖЖОКБҰ-ның пәндерін оқыту нәтижелеріне сәйкестігі жағдайында, білім алушылардың КАОК платформасының курсына сәтті өтуі туралы сертификат негізінде академиялық кредиттердің қайта сынағы ықтимал;

4) КАОК оқыту нәтижелерінің білім беру бағдарламаларын оқыту нәтижелеріне сәйкестігі жағдайында, білім алушылардың КАОК платформасының курсына сәтті өтуі туралы сертификат негізінде академиялық кредиттердің қайта сынағы ықтимал.

50. ЖЖОКБҰ шынайы уақытта бейнебайланысты қолдайтын бірлескен жұмыс платформаларын синхронды режимде онлайн сабақтар өткізу үшін қолданады. ЖЖОКБҰ оқу сабақтары басталғанға дейін оқытушылар мен білім алушылар үшін платформаны қолдану бойынша оқу ұйымдастырады.

51. ЖЖОКБҰ-на түрлі интерактивті контенті құру мақсатымен интерактивті суреттерді, бейне және мультимедиа ресурстарын жасау, контентті, бейнедәрістерді визуалдау, білім алушылардың білімін интерактивті бағалау бойынша құралдарды қолдану ұсынылады.

52. Прокторинг – бұл емтихан тапсыратын тұлғаны тексеру мақсатымен онлайн емтиханды (аттестаттауды) қадағалау және бақылау рәсімі.

ЖЖОКБҰ емтиханды физикалық проктор көмегімен, прокторинг жүйесі арқылы автоматты түрде және физикалық проктор көмегімен асинхронды не прокторинг жүйесі арқылы жүзеге асыра алады.

Сонымен бірге, ЖЖОКБҰ-ның прокторинг жүйесінің авторлық әзірленімін қолдануға болады.

7-тарау. Сапаны қамтамасыз ету және бағалау жүйесі

53. Бағалау тәсілдемелері пәндер мазмұнына және қолданылатын технологияларға байланысты бағаланады.

54. ҚБТ немесе аралас оқыту кезінде ЖЖОКБҰ-да бағалау жүйесін дайындау мақсатында академиялық саясатқа өзгерістер енгізу және бағалаудың алуан түрлері мен нысандарын қарастыру талап етіледі.

55. Қашықтықтан оқыту кезінде шолу талқылаулары, негізгі мәселелер бойынша пікірталастар өткізілетін, тренингтік сабақтар, мастер-кларстар және т.б. ұйымдастырылатын дәрістік, семинар және зертхана сабақтарын өткізу әдістемесі өзгереді.

56. Бағалау әдістері бағалау талаптарын қанағаттандыруға бағытталған білім алушылардың «үлгерімділігін» емес, белсенді қатысуды және шынайы ынтымақтастықты ынталандыруы тиіс.

57. Бағалаудың тағы бір түрі – білім алушының өзін-өзі бағалауы, әрбір білім алушы өзінің жетістіктерін немесе үлгерімділігін бағалайтын процесті сипаттайды. Бұл «Менің қолымнан келеді» тұжырымдамаларының, білім алушылармен келісімшарттарының, ойларының, портфолиоға шолуы мен өзіне жазбаларының түрін қабылдайды. Зерттеулер білім алушылармен бірге өзін-өзі бағалауды қолдану білім алушыларда өзіндік қажеттілік пен ынталандырудың ішкі деңгейлеріне оң әсер ететінін көрсетті.

58. Қорытынды бақылауда (емтиханда) Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2020 жылғы 4 мамырдағы №179 бұйрығымен бекітілген COVID-19 коронавирустық инфекция пандемиясы кезеңінде жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру бағдарламаларын іске асыратын білім беру ұйымдарында аралық және қорытынды аттестаттауды ұйымдастыру бойынша әдістемелік ұсынымдарында сипатталған тәсілдемелерді қолдану ұсынылады.

59. Білім беру процесінің тиімділігін бақылау және талдау үшін білім алушылар мен оқытушының цифрлық ізін талдау сияқты құралын қолдану ұсынылады.

60. ЖЖОКБҰ өзінің ресми сайттарында білім беру процесінің барлық қатысушыларының бекітілген жұмыс регламентімен және күнтізбелік жоспарлауын, сондай-ақ жастарды тәрбиелеудің тақырыптық бағыттары бойынша түрлі белсенді интернет-сілтемелерді орналастырып тәрбиелеу жұмыстарын ұйымдастыру бойынша веб-парақшалар жасайды. ЖОО-ның жастар ұйымдары ЖОО сайтында ұйымның қызметі туралы толық ақпаратты (ұйым бағдарламасы, байланыс ақпараты және т.б.) орналастыруы тиіс.

ЖЖОКБҰ тәрбие процесін анықтайтын жергілікті нормативтік актілерге («Тәлімгерлік жұмыс туралы ереже», «ЖІК туралы ереже», «Студенттік өзін-өзі басқаруды ұйымдастыру») 2020-2021 оқу жылына қашықтықтағы жұмыс жағдайларын ескере отырып өзгертулер енгізеді.

61. Білім беру процесінің қатысушылары арасындағы кері байланыс

телефонмен кеңес беру, мессенджерлер, дауыс хабарламалары, әлеуметтік желілер, мобильді қосымшалар, Call-орталығының жұмыстары және т.б арқылы қамтамасыз етіледі. ЖЖОКБҰ білім алушылардың, топ тәлімгерлерінің әкімшілікпен кездесу, мүдделер бойынша жетекшілік сағаттарды, ЖІК отырыстарын, студенттік клубтардың отырыстарын өткізу регламентін платформалар арқылы әзірлейді және жариялайды.

62. ЖЖОКБҰ бірінші жыл оқитын білім алушылармен жұмыстарды ұйымдастыру кезінде осы әдістемелік ұсынымдардың 41-тармағының 12) және 13) тармақшасында сипатталған ұсынымдарды қарастырады және білім алушылар – бірінші курс студенттері арасында ҚБТ жағдайында білім беру процесін ұйымдастыру бойынша сауалнама не сұрақ алуды тұрақты негізде өткізеді.

63. ЖЖОКБҰ-ның тәрбие жұмыстары бойынша жоспарларға конкурстар, олимпиадалар, тренингтер мен өзге іс-шаралар өткізу кіреді.

Кездесулер, семинарлар, вебинарлар тақырыбына «Рухани жаңғыру» мемлекеттік бағдарламасын, ҚР 2025 жылға дейінгі сыбайлас жемқорлыққа қарсы саясатты, ҚР Білім беруді және ғылымды дамытудың 2020-2025 жылдарға арналған мемлекеттік бағдарламасын, жыл сайынғы Қазақстан халқына жолдауларды және басқа да бағдарламалық құжаттарды іске асыру шеңберінде Қазақстан жастарын тәрбиелеудің негізгі бағыттарын енгізу ұсынылады.

64. Қашықтықтан оқыту кезеңінде тәрбиелеу жұмысының негізгі бағыттары: *азаматтық-патриоттық тәрбиелеу; сыбайлас жемқорлыққа қарсы мәдениетті қалыптастыру және академиялық адалдық қағидаларын сақтау; экологиялық тәрбиелеу; рехани-адамгершілік тәрбиелеу; салауатты өмір салтын насихаттау; терроризмге қарсы азарту; құқықтық тәрбиелеу және діни экстремизмнен сақтандыру; студенттік өзін-өзі басқаруды ұйымдастыру; еріктілер қозғалысын дамыту және т.б.* келесі түрлерді қолданып ұйымдастырылуы тиіс:

- онлайн-зияткерлік-құқықтық ойындар;
- онлайн-кездесулер, онлайн-вебинарлар;
- алуан түрлі дәстүрлі шығармашылық конкурстар;
- онлайн-акциялар, қашықтықтағы олимпиадалар;
- онлайн-фотокөрмелер;
- жұмысқа орналастыруға арналған онлайн-жәрмеңкелер;
- алуан түрлі әлеуметтік роликтердің онлайн-трансляциясы;
- еріктілердің қашықтықтағы мектептері және басқалары.

65. ЖЖОКБҰ тәрбие жұмысы бойынша бөлімдерді үйлестіру кезінде білім алушылар мен ПОҚ психологиялық қолдау қызметтерін құрады.

8-тарау. Оқу процесінің қатысушылары

66. Білім беру процесінің негізгі қатысушылары: ЖЖОКБҰ-ның басшысы (ректоры), ЖЖОКБҰ басшысының орынбасары (проректор), оқытушы, білім алушылар, білім алушылардың ата-аналары (заңды өкілдері).

67. Білім беру процесінің әрбір қатысушысы өз рөлі мен функцияларын орындайды. Көлеммен анықталатын оның өкілдіктері мен құзыреттері:

1) ЖЖОКБҰ-ның басшысы (ректоры): қашықтықтан білім беру технологияларын қолданып оқу процесін ұйымдастыру бойынша тиісті ішкі нормативтік актілерді қабылдайды; келесі қызметкерлер тобын анықтау бойынша жұмыс берушінің тиісті нормативтік актілерін қабылдайды: жалақыны сақтап қашықтықтан режимде қашықтықтан оқыту технологиялары негізінде білім беру процесін қамтамасыз ету бойынша еңбек функцияларын жүзеге асыратын қызметкерлер; ЖЖОКБҰ-ның тіршілік әрекетін және жұмыс істеуін қамтамасыз ететін қызметкерлер (әкімшілік, техникалық персонал); жұмыс сапасын арттыруға бағытталған басқарушылық шешімдерді қабылдайды; оқытушылармен, білім алушылармен және олардың ата-аналарымен (заңды өкілдерімен) қажеттілігі бойынша кері байланысты жүзеге асырады; жеке қорғаныш құралдарын пайдалану бойынша талаптардың қатаң сақталуын қамтамасыз етеді; білім алушылардың, оқытушылар мен басқа қызметкерлердің санитариялық-эпидемиологиялық әл-ауқатын қамтамасыз ету бойынша шаралар қабылдайды; көзделмеген есептік құжаттаманы сұратуға жол бермейді;

2) ЖЖОКБҰ басшысының орынбасары (проректор): қашықтықтан білім беру технологияларын қолданып оқу процесін ұйымдастыру бойынша жұмысты үйлестіреді және ұйымдастырады; оқу материалдарын, оның ішінде электронды оқу-әдістемелік кешендерін, электронды білім беру ресурстарын құрастыру бойынша жұмыстарды ұйымдастырады; ЖЖОКБҰ-ның интернет-ресурстарында (сайтында) орналасатын академиялық күнтізбелерді және сабақ кестелерін жасау бойынша жұмыстарды ұйымдастырады; оқытушылармен бірлесіп оқыту әдістері мен технологияларын, білім алушыларға тапсырмаларды алу және олардың орындалған жұмыстарын ұсыну мерзімдерін, білім алушылардың оқу жетістіктерін бағалау өлшемшарттарын анықтайды; білім алушылардың білім беру қызметінің ұйымдастырылуын анықтайды: білім беру процесінің барлық қатысушыларын (оқытушылар мен білім алушыларды) оқу жұмыстарын ұйымдастыру және оқу нәтижелері туралы ақпараттандырады; ақпараттық-коммуникациялық технологияларды қолданып білім беру процесін ұйымдастыру барысында әдістемелік қолдауды жүзеге асырады; бекітілген кестеге сәйкес оқытушының қызметін және олармен кері байланысты ұйымдастырады; оқытушылармен кері байланыс арқылы білім беру процесін өткізу барысын бақылайды; педагогтердің оқу жүктемесін орындау бойынша жұмысын үйлестіреді;

3) ЖЖОКБҰ-ның оқытушысы: бағалаудың айқын саясатымен оқу пәнінің силлабусын әзірлейді. Силлабус педагог пен білім алушылар арасындағы келісім болып табылады, осыған орай ЖЖОКБҰ-да силлабусты бекіту және оған өзгерістер енгізу процесі регламенттейді; электронды оқу материалдарын, электронды курстарды әзірлейді; білім алушылардың назарына оқу сабақтарының форматы туралы ақпаратты жеткізеді; электронды ресурстарда білім алушылардың алуан түрлі жұмыстарын, қолжетімді ақпараттық-коммуникациялық технологияларын қолданып білім алушылар арасында интерактивті өзара әрекетті қамтамасыз етеді; сабақтар кестесіне сәйкес оффлайн және онлайн-сабақтар, білім алушылардың өзіндік жұмыстарына бақылау өткізеді; білім алушылар үшін, оның ішінде ерекше білім беру қажеттіліктері бар білім алушылар үшін жеке кеңес берулер өткізеді; белгілі

бағалау саясатына сәйкес бекітілген силлабус мерзімінде білім алушылардың бағасын қояды; тапсырмалардың орындалуын бақылайды;

4) білім алушылар: бекітілген сабақ кестелері бойынша оқытушылармен байланыста табылады; ЖЖОКБҰ-ның академиялық саясатымен, ағымдағы бақылау, аралық және қорытынды аттестаттау, кәсіби тәжірибені ұйымдастыру бойынша ішкі ережелермен, оқу жетістіктерін бағалау өлшемшарттарымен, қолжетімді байланыс құралдары арқылы оқу пәндерінің силлабустарымен танысады; сабақ кестесіне сәйкес электронды немесе онлайн платформалардағы және өз бетімен оқу мақсатымен оқу материалын алу үшін басқа да байланыс жүйелеріндегі оқу сабақтарына қатысады; тапсырмаларды өз бетімен орындайды, орындалған тапсырмаларды қолжетімді байланыс құралдары (платформа, электронды пошта, мессенджерлер) арқылы оқытушыға бағыттайды; тапсырмаларды орындау кезінде академиялық адалдық қағидаларын сақтайды; тұрғылықты орнында ғаламтордың болмауы немесе жеткіліксіз жылдамдығы кезінде қажетті ғаламтор байланысымен және СЭР қамтамасыз етілетін ЖЖОКБҰ-ның жатақханасына тұруға келе (мүмкіндік болғанда) алады;

5) білім алушылардың ата-аналары (заңды өкілдері): білім алушыларға оқу үшін жағдай жасайды; мүмкіндігінше білім алушылардың оқу пәндерінің тапсырмаларын немесе өз бетімен тапсырмалардың орындалуын бақылауды жүзеге асырады; ғаламтор болмаған немесе жеткіліксіз жылдамдық кезінде студентті қажетті интернет байланысымен және СЭР қамтамасыз етілетін ЖЖОКБҰ-ның жатақханасына немесе өзге жерге тұруға бағыттайды.

Ұсынымдар:

68. Қашықтықтан оқытуды ұйымдастырудың бақылау нәтижелері қашықтықтан білім беру технологиялары ҚР ЖЖОКБҰ-ға енгізілуі және қолданылуы мүмкін екендігін көрсетті.

69. ЖЖОКБҰ-да қашықтықтан білім беру технологияларын тиімді енгізу мақсатында мыналар ұсынылады:

1) жаңа оқыту әдістемесін енгізу мәселесін қарастыру: Blended Learning, төңкерілген сынып, онлайн-курс, аралас курс (белсенді емес), аралас (интерактивті), төңкерілген сынып, интерактивті онлайн курс;

2) теориялық оқу кезеңінде практиканың барлық түрлерін біріктіруге мүмкіндік беретін білім беру бағдарламаларын құрудың модульдік жүйесін кеңінен қолдану;

3) дәріс сабақтарын онлайн режимде немесе бейнежазбаларды дайындау арқылы, ал семинарлық және зертханалық сабақтарды - 15 адамға дейін шағын академиялық топтарда өткізу;

4) аралық және қорытынды аттестаттау рәсімін (ҚО үшін), сондай-ақ барлық жазбаша жұмыстардың бірегейлігін антиплагиат жүйесі арқылы тексеруді прокторинг жүйесімен қамтамасыз ету;

5) ЖЖОКБҰ-ның корпусстарында, жатақханалары мен аумақтарында СЭР-ді қамтамасыз ету.

70. ЖЖОКБҰ келесі оқу жылында үш сценарий бойынша оқу процесін ұйымдастыруға дайын болуы тиіс.

71. ЖЖОКБҰ-ға келесі қадамдарды жүзеге асыру ұсынылады:

- Қашықтықтан оқыту форматын қарастыратын академиялық саясатты қайта қарау.
- ПОҚ және білім алушылар үшін қашықтықтан білім беру технологияларын қолдану жөніндегі нұсқаулықты әзірлеу.
- Инновациялық білім беру технологияларын қолдану бойынша жеке платформалар мен тренингтерде ПОҚ оқуын ұйымдастыру.
- Курстардың 5 түрін әзірлеу: онлайн-курс, аралас курс (белсенді емес), аралас (интерактивті), төңкерілген сынып, интерактивті онлайн курс.
- Қашықтықтан оқыту технологияларын қолданып қолданбалы сипаттағы оқу пәндерін өткізудің тәсілдемелерін жасау.
- Сапаны ішкі қамтамасыз ету саясатына сәйкес оқу сапасының тұрақты мониторингін қамтамасыз ету.
- Аралық және қорытынды аттестаттау (ҚО үшін) рәсімін прокторинг жүйесімен қамтамасыз ету.
- Санитариялық-эпидемиологиялық талаптарды ескере отырып, отырыстарды ұйымдастыру және өткізу регламентін енгізу (бейне-конференц байланыс құралдарын қолданып әлеуметтік қашықтандыруды сақтау).
- Барлық оқу сабақтары қашықтықтан оқыту форматында өтеді (40-тармаққа сәйкес кампуста ішінара оқу мүмкіндігі қарастырылған даярлық бағыттары кірмейді).
- СЭР-ді сақтай отырып кампуста белгілі даярлық бағыттары бойынша зертханалық және практикалық сабақтар ұйымдастыру.
- Зерттеу кеңістігі шегінде төмен жұмыспен қамту және екі метрлік физикалық қашықтық талаптарының сақталуын қамтамасыз ететін кестені әзірлеу және кестеге сәйкес бақылау.
- 1 ш.м. 1 адам (1 партада 1 адамнан) – әлеуметтік қашықтандыруды ескере отырып аудиторияның толымдылығын қамтамасыз ету және 1 білім алушыға кемінде 5 ш.м. қамтамасыз етумен зертхана сабақтарын өткізу.
- Университет аудиторияларында және корпустарында, оның ішінде спорт кешенінде және Әскери кафедрада білім алушылардың жиналуын топтарға бөліп азайту. 15 адамнан асатын топтарға жол бермеу немесе аудитория толымдылығы жобалау қуатының 40%-нан аспайтындай академиялық топтарды ұйымдастыру.
- Студенттердің тұратын жерінде интернет жылдамдығы болмаған немесе жеткіліксіз болған жағдайда білім алушылардың ЖОО жатақханаларында тұруына мүмкіндік беру.